

Entrepreneurial Potential of Thai University Students

Chuchai Smithikrai

Ph.D. (Industrial & Organizational Psychology), Associate Professor,
Department of Psychology, Faculty of Humanities, Chiang Mai University,
E-mail: csmithikrai@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine entrepreneurial potential of Thai university students; 2) to compare entrepreneurial potential based on several independent variables; and 3) to examine predictive power of attitude towards entrepreneurship, social norm, and perceived feasibility on students' entrepreneurial intention. The subjects were 3,154 senior undergraduate students from 7 state-owned universities. The research instruments consisted of a set of 6 questionnaires: 1) a demographic data questionnaire, 2) an entrepreneurial characteristics scale, 3) an attitude towards entrepreneurship scale, 4) an entrepreneurial intention scale, 5) a social norm scale, and 6) a perceived feasibility scale. Data analysis were performed by using t-test, analysis of variance, and multiple regression. The research found that 1) Thai university students had a moderate to high level of entrepreneurial potential; 2) there was no significant difference in entrepreneurial potential between students with different genders and fields of study; 3) there were significant differences in entrepreneurial potential among students with different business experiences, family incomes, and parents' occupations; and 4) attitude towards entrepreneurship, social norm, and perception of feasibility jointly predicted students' entrepreneurial intention.

Keywords: undergraduate students, Thai universities, entrepreneurial potential

ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย

ชูชัย สมิทธิไกร

Ph.D. (Industrial & Organizational Psychology), รองศาสตราจารย์

ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail: csmithikrai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สามประการคือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย 2) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการตามตัวแปรต่าง ๆ และ 3) ศึกษาอำนาจการพยากรณ์ของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่สุดท้ายที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 7 แห่ง รวม 3,154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัด 6 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง 2) แบบวัดคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ 3) แบบวัดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ 4) แบบวัดทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ 5) แบบวัดบรรทัดฐานทางสังคม และ 6) แบบวัดการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามหาวิทยาลัยไทยโดยภาพรวมมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง 2) นักศึกษาที่มีเพศและเรียนกลุ่มวิชาที่แตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน 3) นักศึกษาที่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดา/มารดาที่แตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน และ 4) ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยได้

คำสำคัญ: นักศึกษาปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยไทย, ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ

บทนำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรง ธุรกิจจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการเงิน อสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมการผลิต และธุรกิจอื่น ๆ ต้องปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้คนไทยจำนวนมากต้องว่างงาน บุคคลหลายฝ่ายทั้งในภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา

ต่างเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามากมาย เพื่อนำไปใช้ฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย และอาจกล่าวได้ว่า การส่งเสริมและการพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprises : SMEs) เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากฝ่ายต่าง ๆ เนื่องจากวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง มีบทบาท

อย่างมากในการสร้างงาน และดึงดูดเงินตราจากต่าง-ประเทศ ในปัจจุบันภาคธุรกิจไทยประกอบด้วยวิสาหกิจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 850,000 กิจการ ในจำนวนนี้กว่าร้อยละ 99.7 จัดว่าเป็นวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง ในภาคอุตสาหกรรมแรงงานประมาณกึ่งหนึ่ง และการจ้างงานใหม่ที่เกิดขึ้นหลังวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ประมาณร้อยละ 60 อยู่ในวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2544)

อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจโดยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าบุคลากรในชาติมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจหรือไม่ กล่าวคือ บุคลากรเหล่านั้นมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจ ทักษะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการมากน้อยเพียงไร อย่างไรก็ตามประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักจะมีขาดวัฒนธรรมหรือวิถีสันติความเป็นผู้ประกอบการ (Louw, du Plessis, Bosch, & Venter, 1997) เช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งนักศึกษาไทยได้รับการอบรมขัดเกลาให้เข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะลูกจ้างบริษัทหรือข้าราชการเท่านั้น มิใช่การเป็นผู้ประกอบการ (วิทยากร เชียงกูล, 2542)

ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการสร้างและส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงการผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเพื่อเป็นพลังผลักดันความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่การจะทำเช่นนั้นควรที่จะมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย โดยเฉพาะผู้ที่กำลังจะจบการศึกษาออกไปสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งจากการสำรวจงานวิจัยในประเทศไทย ไม่พบว่ามีผู้ใดทำการศึกษาดูองค์ความรู้ดังกล่าวแม้แต่ผู้เดียว การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการพัฒนาผู้ประกอบการในประเทศไทย เนื่องจากผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่านักศึกษาที่กำลังจะเป็นบัณฑิตมีคุณลักษณะ แรงจูงใจ ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการมากน้อยเพียงไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย
2. เปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการตามตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ กลุ่มวิชาที่ศึกษา ประสบการณ์การประกอบธุรกิจ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดา/มารดา
3. ศึกษาอำนาจการพยากรณ์ของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ประกอบการ (entrepreneur) หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งและบริหารวิสาหกิจของตนเอง โดยมีอิสระและความเสี่ยงในการประกอบการ รวมทั้งโอกาสในการทำกำไรจากวิสาหกิจนั้น

ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial potential) หมายถึง ระดับที่บ่งชี้ว่าบุคคลมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ประกอบการได้หรือไม่ โดยวัดจากองค์ประกอบ 5 ประการคือ 1) คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ 2) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ 3) ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ 4) บรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ

คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial characteristics) หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลซึ่งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ

ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial intention) หมายถึง สภาวะทางจิตใจของบุคคลซึ่งบ่งชี้ถึงความต้องการที่จะประกอบกิจการของตนเอง

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (attitude towards entrepreneurship) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อการประกอบกิจการของตนเอง เช่น ความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ ความมีอิสระในการบริหารงาน เป็นต้น

บรรทัดฐานทางสังคม (social norm) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญที่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง จะให้ความสนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการหรือไม่

การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ (perceived feasibility) หมายถึง การประเมินของบุคคลว่าตนเองมีความสามารถที่จะประกอบกิจการให้ประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยในการวิจัยนี้การรับรู้ความเป็นไปได้จะวัดจากการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับ 1) ความรู้ด้านการดำเนินธุรกิจ 2) ทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และ 3) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการริเริ่มธุรกิจ

นักศึกษามหาวิทยาลัยไทย หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้ายที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐที่จำกัดการรับในประเทศไทย ประจำปีการศึกษา 2546

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายในมหาวิทยาลัยของรัฐที่จำกัดการรับ และกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546

2. ศึกษาเฉพาะศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในการวิจัยนี้จะหมายถึง สิ่งที่บ่งชี้แนวโน้มความสำเร็จในการประกอบกิจการวิสาหกิจของตนเอง ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ 2) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ 3)ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ 4) บรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้อาศัยแนวคิดของทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎี Planned Behavior ของ Ajzen (1991) และทฤษฎี Entrepreneurial Event ของ Shapero (1982)

1. ทฤษฎี Planned Behavior ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ พฤติกรรมทุกชนิดที่จำเป็นต้องมีการวางแผนล่วงหน้าสามารถทำนายได้จากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ทั้งนี้มีตัวแปรสามประการที่เป็นองค์ประกอบของความตั้งใจ ได้แก่

1.1 **ทัศนคติต่อการกระทำนั้น (attitude toward a given behavior)** หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการกระทำนั้น และรวมถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วย

1.2 **บรรทัดฐานทางสังคม (social norms)** หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าอื่นซึ่งมีความสำคัญ เช่น พ่อแม่ คู่สมรส เป็นต้น มีความเห็นด้วยต่อการกระทำนั้นมากน้อยเพียงไร

1.3 **การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (perceived behavioral control)** หมายถึง บุคคลนั้นรับรู้ว่าคุณค่าความสามารถในการควบคุมการกระทำนั้น ๆ ได้มากน้อยเพียงไร

2. ทฤษฎี Entrepreneurial Event ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ การตัดสินใจที่จะเปลี่ยนทิศทางการดำเนินชีวิต เช่น การก่อตั้งธุรกิจของตนเอง จะถูกเร่งให้เกิดขึ้นโดยเหตุการณ์หรือความเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน ทางเลือกของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสามประการ ได้แก่

2.1 **การรับรู้ความน่าปรารถนาของการกระทำ (perception of desirability)** หมายถึง ความรู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดี น่าพอใจ และได้รับการสนับสนุนยอมรับจากบุคคลอื่นหรือไม่ องค์ประกอบด้านนี้จึงคล้ายคลึงกับองค์ประกอบที่หนึ่งและสองของทฤษฎี Planned Behavior ที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

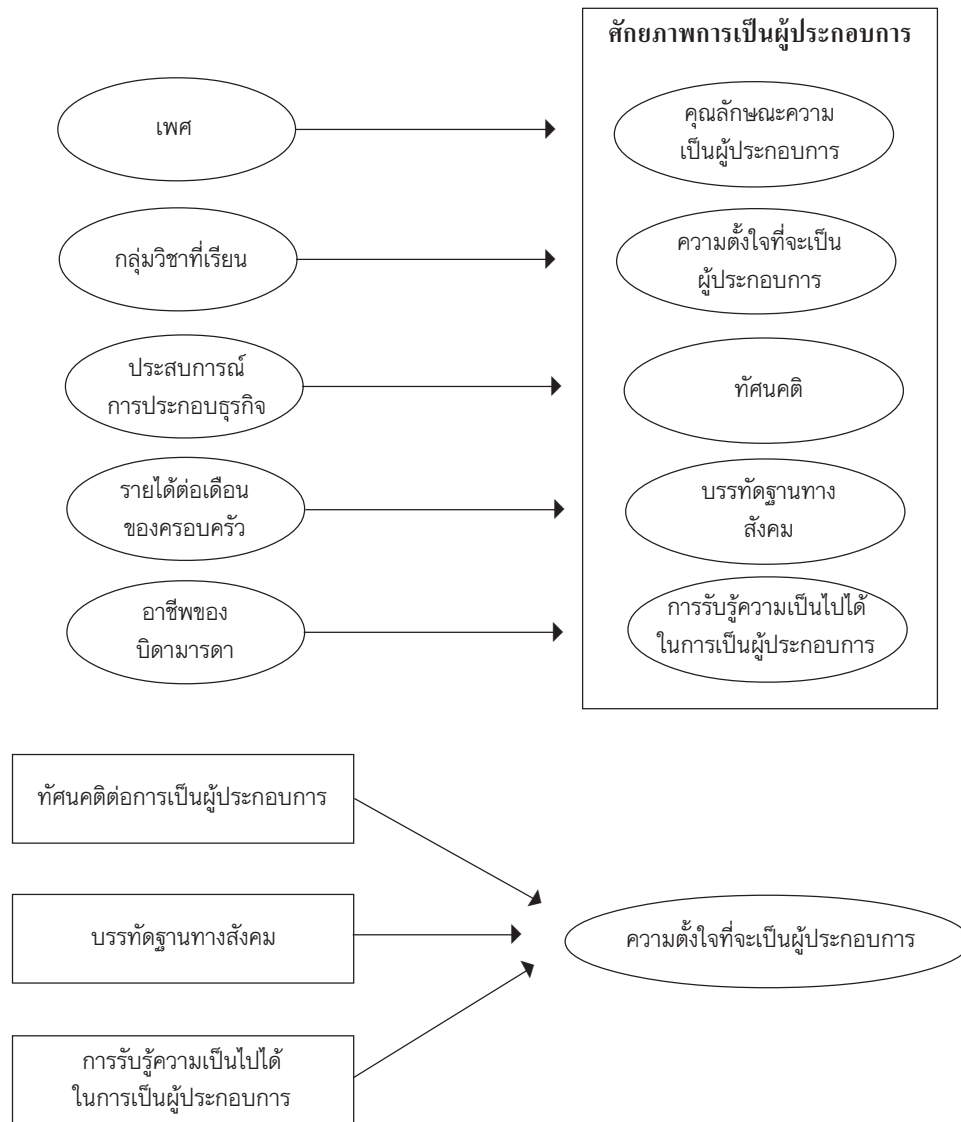
2.2 **แนวโน้มที่จะกระทำ (propensity to act)** หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะกระทำพฤติกรรมตามความตั้งใจ

2.3 **การรับรู้ความเป็นไปได้ (perception of feasibility)** หมายถึง ความรู้สึกว่าการกระทำนั้นมีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร องค์ประกอบด้านนี้คล้ายคลึงกับองค์ประกอบที่สามของทฤษฎี Planned Behavior

การวิจัยที่ผ่านมาได้พบว่าทฤษฎีทั้งสองนี้สามารถทำนายความตั้งใจที่จะก่อตั้งธุรกิจของตนเองได้ (Audet, 2002; Autio, Keeley, Klofsten & Ulfstedt, 1997; Krueger, Reilly, & Carsrud, 2000)

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงได้พัฒนากรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยโดยอาศัยทฤษฎีทั้งสอง (ภาพที่ 1) โดยมีแนวคิดว่าศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ 2) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ 3) ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ 4) บรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนั้น

ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสามารถพยากรณ์ได้จากตัวแปรสามตัว ได้แก่ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาเพศชายและหญิง จะมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน

2. นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่ไม่มีและมีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในช่วงการศึกษามีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่บิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันจะมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

6. ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการบรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยได้

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของงานวิจัยนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้ายที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐที่จำกัดการรับในประเทศไทย ประจำปีการศึกษา 2546 จากสถิติของทบวงมหาวิทยาลัย (2546) นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยของรัฐที่จำกัดรับ ปีการศึกษา 2544 มีทั้งหมด 212,475 คน สำหรับในปีการศึกษา 2546 คาดว่าน่าจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จะต้องอย่างน้อย 2,500 คน (Yamane, 1967) เมื่อกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 2% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แต่การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณ 3,000 คน โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังนี้ 1) สุ่มมหาวิทยาลัยที่จะทำการเก็บข้อมูล จำแนกตามภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 7 แห่ง โดยจำแนก เป็นมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ

มหาวิทยาลัยในภูมิภาคจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2) เลือกแบบเจาะจง โดยเลือกนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายจาก 2 กลุ่มวิชาคือ กลุ่มวิทยาศาสตร์และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวนกลุ่มวิชาละประมาณ 220 คน ดังนั้น ในแต่ละมหาวิทยาลัย จะมีกลุ่มตัวอย่างรวมประมาณ 440 คน และ 3) สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มวิชาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากการสุ่มตัวอย่างปรากฏว่า มีนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสำรวจรวมทั้งสิ้น 3,154 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากเพียงพอสำหรับการเป็นตัวแทนของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1-5 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศของนักศึกษา (ชายและหญิง) กลุ่มวิชาที่นักศึกษาเรียน (วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์) ประสบการณ์การประกอบธุรกิจ (ไม่มีและมีประสบการณ์) รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท 20,001-40,000 บาท และสูงกว่า 40,000 บาท) และอาชีพของบิดา/มารดา (ประกอบธุรกิจส่วนตัวและไม่ได้ประกอบธุรกิจส่วนตัว) ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ 2) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ 3) ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ 4) บรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับการคำนวณคะแนนศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ กระทำโดยการรวมค่าคะแนนมาตรฐานของคะแนนองค์ประกอบทั้งห้าด้านข้างต้นเข้าด้วยกัน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 6 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ และตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

3. เครื่องมือของการวิจัย

3.1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ เป็นต้น

3.2 แบบวัดคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและ

การวิจัย และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงประเด็น (focus group interview) โดยผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกสมาคมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่-ลำพูน จำนวน 30 คน แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 65 ข้อ เพื่อวัดคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการรวม 13 ด้าน ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง ความยืดหยุ่นต่อทบทวน มนุษยสัมพันธ์ ใฝ่ความสำเร็จ การจัดการกับความล้มเหลว แรงจูงใจและพลัง วิสัยทัศน์และเป้าหมาย การแสวงหาข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าริเริ่มและรับผิดชอบ การแสวงหาโอกาส และความซื่อสัตย์สุจริต แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่าความเที่ยงของแบบวัดนี้ คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,154 คน พบว่ามีค่าเท่ากับ .89

3.3 แบบวัดความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ซึ่งมุ่งวัดความต้องการที่จะประกอบกิจการของตนเอง ข้อคำถามจำนวน 3 ข้อมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนอีกหนึ่งข้อสอบถามระดับความตั้งใจที่จะประกอบกิจการของตนเอง โดยให้เลือกคำตอบใดคำตอบหนึ่งจาก 5 ตัวเลือกดังนี้ 1) จะทำธุรกิจของตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอน 2) มีความตั้งใจค่อนข้างมากที่จะทำธุรกิจของตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษา 3) ยังไม่ทราบ/ยังไม่ตัดสินใจว่าจะทำธุรกิจของตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือไม่ 4) มีความตั้งใจค่อนข้างน้อยที่จะทำธุรกิจของตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษา และ 5) ไม่ต้องการที่จะทำธุรกิจของตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษา ค่าความเที่ยงของแบบวัดนี้ คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,154 คน พบว่ามีค่าเท่ากับ .67

3.4 แบบวัดทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ซึ่งมุ่งวัดความรู้สึกของบุคคลต่อลักษณะงานของผู้ประกอบการ เช่น ความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ ความมีอิสระในการ

บริหารงาน เป็นต้น แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่าความเที่ยงของแบบวัดนี้ คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,154 คน พบว่ามีค่าเท่ากับ .75

3.5 แบบวัดบรรทัดฐานทางสังคมซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ซึ่งมุ่งวัดการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างว่าคุณค่าสำคัญที่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ญาติพี่น้อง จะให้ความสนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการหรือไม่ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ 1 ไม่จริงที่สุด จนถึง 5 จริงที่สุด ค่าความเที่ยงของแบบวัดนี้ คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,154 คน พบว่ามีค่าเท่ากับ .87

3.6 แบบวัดการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ซึ่งมุ่งวัดการรับรู้ของคุณค่าตนเองมีความสามารถที่จะประกอบกิจการให้ประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยเน้นการรับรู้เกี่ยวกับ 1) ความรู้ด้านการดำเนินธุรกิจ 2) ทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และ 3) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการริเริ่มธุรกิจ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่าความเที่ยงของแบบวัดนี้ คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,154 คน พบว่ามีค่าเท่ากับ .78

4. ขั้นตอนและวิธีการในการเก็บข้อมูล

4.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประชากรของการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

4.2 สร้างแบบวัดและทดสอบคุณภาพด้วยการหาค่าความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) รวมทั้งการใช้ภาษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

4.3 สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ได้กำหนดไว้ด้วยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน

4.4 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 รวบรวมแบบสำรวจและข้อมูลที่สมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยใช้สถิติดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ของตัวแปรต่าง ๆ

5.2 การวิเคราะห์ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ ความแปรปรวน (analysis of variance) เพื่อทดสอบ สมมติฐาน ข้อที่ 1-5

5.3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

ผลการวิจัย**1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง**

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา หญิงมากกว่านักศึกษาชาย (ร้อยละ 59.4 ต่อร้อยละ 40.6) มีอายุระหว่าง 21-22 ปี (ร้อยละ 68.4) กำลัง ศึกษาอยู่ในกลุ่มวิทยาศาสตร์จำนวนร้อยละ 52.7 และ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ร้อยละ 46.9 โดยพื้นที่ตั้งของ มหาวิทยาลัยอยู่ในกรุงเทพฯ จำนวนร้อยละ 47.7 และ ในส่วนภูมิภาคร้อยละ 52.3 บิดา/มารดาของกลุ่ม ตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบธุรกิจ คือร้อยละ 62.1 และประกอบธุรกิจเพียงร้อยละ 37.9 ตามลำดับ โดย

ตาราง 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
• ชาย	1,279	40.6
• หญิง	1,875	59.4
2. อายุ (ค่าเฉลี่ย = 21.8 ปี)		
• ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	313	9.9
• 21 ปี	898	28.5
• 22 ปี	1,258	39.9
• สูงกว่า 22 ปี	677	21.4
• ไม่ระบุ	8	.3
3. กลุ่มวิชาที่กำลังศึกษา		
• กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	1,663	52.7
• กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	1,478	46.9
• ไม่ระบุ	13	.4
4. พื้นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย		
• กรุงเทพมหานคร	1,504	47.7
• ภูมิภาค	1,650	52.3
5. อาชีพของบิดา/มารดา		
• ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1,198	37.9
• ไม่ได้ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1,956	62.1
6. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
• ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	1,350	42.8
• 20,001 - 40,000 บาท	797	25.2
• สูงกว่า 40,000 บาท	779	24.7
• ไม่ระบุ	228	7.2
รวม	3,154	100.0

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย (N=3,154)

คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ	M	SD	ความหมาย
ความกล้าเสี่ยง	17.12	2.39	สูง
ความยืดหยุ่นดอดทน	18.23	2.46	สูง
มนุษยสัมพันธ์	16.22	2.53	ปานกลาง
ใฝ่ความสำเร็จ	18.18	2.57	สูง
การจัดการกับความล้มเหลว	18.96	2.71	สูง
แรงจูงใจและพลัง	15.94	2.78	ปานกลาง
วิสัยทัศน์และเป้าหมาย	17.74	2.61	สูง
การแสวงหาข้อมูล	18.54	2.61	สูง
ความคิดสร้างสรรค์	18.48	2.75	สูง
ความเชื่อมั่นในตนเอง	17.28	2.48	สูง
กล้าริเริ่มและรับผิดชอบ	17.86	2.33	สูง
การแสวงหาโอกาส	16.59	2.06	ปานกลาง
ความซื่อสัตย์สุจริต	17.56	2.50	สูง
คุณลักษณะโดยรวม	229.11	20.47	สูง

หมายเหตุ การแปลความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย ได้ใช้เกณฑ์ซึ่งคำนวณจากสูตร
$$\text{อันดับภาคชั้น} = (\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น}$$

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย (N=3,154)

ตัวแปร	M	SD	ความหมาย
ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ	13.31	2.85	ปานกลาง
ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ	43.78	5.38	สูง
บรรทัดฐานทางสังคม	35.27	5.94	สูง
การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ	49.59	6.72	ปานกลาง

หมายเหตุ การแปลความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย ได้ใช้เกณฑ์ซึ่งคำนวณจากสูตร
$$\text{อันดับภาคชั้น} = (\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น}$$

ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.8 ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท

2. ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยโดยภาพรวม

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยไทยมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูงจำนวน

10 ด้าน ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง ความยืดหยุ่นดอดทน ใฝ่ความสำเร็จ การจัดการกับความล้มเหลว วิสัยทัศน์และเป้าหมาย การแสวงหาข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าริเริ่มและรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนคุณลักษณะที่มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ แรงจูงใจและพลัง และการแสวงหาโอกาส ส่วนตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยไทย มีความ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของการทดสอบความแตกต่างด้านศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>
เพศ				
• ชาย	1,663	.21	4.05	.885
• หญิง	1,478	.07	3.69	
กลุ่มวิชา				
• วิทยาศาสตร์	1,663	.11	3.83	-.334
• สังคมศาสตร์	1,478	.16	3.85	
ประสบการณ์การประกอบธุรกิจ				
• ไม่มี	2,348	-.25	3.62	8.137**
• มี	799	1.24	4.20	
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว				
• < 20,000 บาท	1,350	-.19	3.57	11.835**
• 20,001-40,000 บาท	797	-.07	3.91	
• > 40,000 บาท	779	.69	4.15	
อาชีพของบิดา/มารดา				
• ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1,198	.90	3.88	8.049**
• ไม่ได้ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1,956	-.34	3.74	

ตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้ชิดให้ความสนับสนุน (บรรทัดฐานทางสังคม) อยู่ในระดับสูง

3. การเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ตามตัวแปรอิสระ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของการทดสอบความแตกต่างด้านศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1) นักศึกษาชายและหญิงมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ($t = .885, ns$)

2) นักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ($t = -.334, ns$)

3) นักศึกษาที่ไม่มีและมีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในระหว่างการเรียน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 8.137,$

$p < .01$)

4) นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 11.835, p < .01$)

5) นักศึกษาที่บิดา/มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 8.049, p < .01$)

เมื่อพิจารณาความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยของศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการซึ่งได้แก่คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการตามตัวแปรอิสระ ดังแสดงในตาราง 5 จะเห็นได้ว่านักศึกษาทั้งเพศชายและหญิง มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้ชิดให้ความสนับสนุน (บรรทัดฐานทางสังคม) และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาเพศชายมีความตั้งใจที่จะเป็น

ผู้ประกอบการสูงกกว่านักศึกษาเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 4.487, p < .01$)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มวิชา นักศึกษาทั้งกลุ่ม วิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียงให้ความ สนับสนุน (บรรทัดฐานทางสังคม) และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกกว่านักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ ($t = 2.038, p < .05$)

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การประกอบ ธุรกิจ นักศึกษาที่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจมี ค่าเฉลี่ยสูงกกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การ ประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทุกด้าน ได้แก่ คุณลักษณะ ความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียงให้ความ สนับสนุน (บรรทัดฐานทางสังคม) และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ($t = -5.132, p < .01; t = -10.338, p < .01; t = -4.184, p < .01; t = -4.802, p < .01; t = -7.663, p < .01$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มี คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม และมี ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกันแต่มี ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ มีการรับรู้ว่าคุณค่า สำคัญใกล้เคียงให้ความ สนับสนุน (บรรทัดฐานทางสังคม) และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 6.741, p < .01; F = 27.867, p < .01; F = 29.487, p < .01$ ตาม ลำดับ) โดยนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนสูงที่สุด (สูงกกว่า 40,000 บาท) มีค่าเฉลี่ยด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการด้านการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียงให้ความ สนับสนุน (บรรทัดฐานทางสังคม) และด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับที่สูงกว่า อีกสองกลุ่ม

เมื่อพิจารณาตามอาชีพของบิดา/มารดานักศึกษา ที่บิดา/มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีคุณลักษณะความ

เป็นผู้ประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษา ที่บิดา/มารดาประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความตั้งใจที่จะ เป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ใน การเป็นผู้ประกอบการ สูงกกว่านักศึกษาที่บิดา/มารดา ไม่ได้ประกอบธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 6.079, p < .01; t = 5.224, p < .01; t = 10.040, p < .01; t = 7.641, p < .01$ ตามลำดับ)

4. การศึกษาอำนาจการพยากรณ์ทัศนคติต่อการ เป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ที่มีต่อความ ตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

เนื่องจากการวิจัยนี้ได้อาศัยแนวคิดของทฤษฎี ที่สำคัญ 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎี Planned Behavior ของ Ajzen (1991) และทฤษฎี Entrepreneurial Event ของ Shapero (1982) ดังนั้น จึงได้เสนอสมมติฐานว่า ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยได้ ตารางที่ 6 แสดงผล การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ใน การเป็นผู้ประกอบการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความ ตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัย ไทยได้ โดยการวิเคราะห์ขั้นที่ 1 การรับรู้ความเป็นไป ได้ในการเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรแรกที่สามารถ พยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการได้คิดเป็น ร้อยละ 34.6 ($R^2 = .346, p < .01$) การวิเคราะห์ขั้นที่ 2 บรรทัดฐานทางสังคมเป็นตัวแปรต่อมาที่สามารถ พยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการได้เพิ่มจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 3 ($R^2 = .031, p < .01$) การวิเคราะห์ ขั้นที่ 3 ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ เป็นตัวแปร สุดท้ายที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ได้เพิ่มจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 2 ($R^2 = .020, p < .01$) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุน สมมติฐานข้อนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที/ค่าเอฟของการทดสอบความแตกต่างด้านต่าง ๆ จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	คุณลักษณะ		ความตั้งใจ		ทัศนคติ		บรรทัดฐานทางสังคม		รับรู้ความเป็นไปได้	
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
เพศ										
• ชาย	228.66	21.93	13.59	2.94	43.64	5.74	34.94	6.09	49.83	6.91
• หญิง	229.41	19.43	13.12	2.77	43.87	5.12	35.49	5.83	49.42	6.59
กลุ่มวิชา										
• วิทยาศาสตร์	228.81	20.01	13.42	2.79	43.69	5.33	35.09	5.80	49.52	6.85
• สังคมศาสตร์	229.47	21.01	13.20	2.91	43.91	5.42	35.50	6.08	49.67	6.60
ประสบการณ์										
ประกอบธุรกิจ										
• ไม่มี	227.97	19.70	13.00	2.73	43.54	5.11	34.97	5.72	49.04	6.54
• มี	232.42	22.13	14.20	2.99	44.47	6.02	36.14	6.46	51.19	6.98
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว										
• < 20,000	229.71	20.02	13.17	2.86	43.68	5.16	34.42	5.67	48.67	6.20
• 20,001-40,000	228.51	21.24	13.17	2.76	43.49	5.43	35.38	5.92	49.58	6.77
• > 40,000	229.42	20.92	13.61	2.94	44.08	5.65	36.39	6.20	51.03	7.18
อาชีพบิดา/มารดา										
• ทำธุรกิจ	229.85	20.19	13.71	2.92	44.42	5.38	36.62	6.13	50.78	6.75
• ไม่ได้ทำธุรกิจ	228.65	20.64	13.07	2.78	43.38	5.34	34.45	5.66	48.86	6.60

* $p < .05$ ** $p < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยไทยโดยภาพรวมมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษามีคะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้ชิดให้ความสนับสนุนอยู่ในระดับสูง แต่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ว่าค่อนข้างน่าแปลกใจเนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักจะขาดวัฒนธรรมหรือวิถึญาณคุณความเป็นผู้ประกอบการ (Louw et al., 1997) เช่นเดียวกับประเทศไทยซึ่งมักจะมองการศึกษาเป็นเพียงการท่องจำความรู้ไปสอบเอาประกาศนียบัตรเพื่อนำไปสมัครงานเท่านั้น (วิทยากร เชียงกูล, 2542) แนวโน้มที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงมีลักษณะที่นักศึกษาไทยได้รับการอบรมขัดเกลาให้เข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะลูกจ้างบริษัทหรือข้าราชการเท่านั้น มิใช่การเป็นผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม

ไทยประการหนึ่งคือ การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยไทยมีมุมมองต่อการเป็นผู้ประกอบการในเชิงบวก และมีคุณลักษณะส่วนตัวที่พร้อมสำหรับการก้าวเข้าสู่การประกอบธุรกิจของตนเองมากขึ้น การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและในสังคมโลกช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเปลี่ยนแปลงด้านภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เคยเฟื่องฟูอย่างมากแต่กลับเกิดการถดถอยอย่างรุนแรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ทำให้ธุรกิจจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการเงิน อสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมการผลิต และธุรกิจอื่น ๆ ต้องปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก ส่วนที่ยังคงเปิดกิจการอยู่ก็พยายามลดขนาดขององค์กรลง โดยการลดจำนวนพนักงานให้น้อยลง ส่งผลให้คนไทยจำนวนมากต้องว่างงาน และพยายามดิ้นรนหาทางออกต่าง ๆ เช่น การเปิดทำยารถขายของ การประกอบธุรกิจขนาดย่อมของตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ การที่รัฐบาลได้พยายามสร้างและส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ โดยจัดให้มีโครงการสร้างผู้ประกอบการใหม่ การสร้างและขยายโอกาสด้านการตลาดแก่วิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง (SMEs) หรือการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการเลือกตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย

ตัวแปร	B	SE	β	t	R	R ²	ΔR^2	F
ขั้นที่ 1								
FEAS	.252	.007	.588	38.300	.588	.346	.346	1466.928**
(Constant)	.789	.330		2.387				
ขั้นที่ 2								
FEAS	.208	.007	.485	27.825	.614	.377	.031	137.561**
NORM	.098	.008	.204	11.729				
(Constant)	-.488	.340		-1.433				
ขั้นที่ 3								
FEAS	.170	.008	.397	20.511	.630	.397	.020	93.386**
NORM	.084	.008	.175	10.026				
ATT	.095	.010	.177	9.664				
(Constant)	-2.303	.384		-5.998				

หมายเหตุ ** $p < .01$ FEAS = การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ NORM = บรรทัดฐานทางสังคม ATT = ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

ให้มีการผลิตสินค้าประจำตำบล ที่เรียกว่า "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2544) น่าจะเป็นการส่งเสริมให้คนไทยโดยเฉพาะนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีความคิดที่จะประกอบธุรกิจของตนเองแทนที่จะมุ่งเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นลูกจ้างของผู้อื่นเท่านั้น รวมทั้งการเตรียมตนเองให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยไทยรับรู้ว่าบุคคลสำคัญใกล้ชีวิตให้ ความสนับสนุนการประกอบธุรกิจของตนเอง ก็อาจทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ดังเช่นงานวิจัยของ Henderson และ Robertson (1999) ที่ได้พบว่าความคิดเห็นของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เช่น ประเทศไทย) ครอบครัวจัดเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของบุคคล (Kanungo, 1990) ข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยไทยมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังคิดว่าตนเองมีความพร้อม เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยยังมีได้มุ่งเน้นหรือสอดแทรกสาระเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของตนเองมากเท่าที่ควร จึงอาจจะยังทำให้นักศึกษามีระดับความมั่นใจและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในระดับปานกลาง ดังนั้น นักศึกษาจึงควรได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเตรียมให้มีความพร้อมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่านักศึกษาเพศชาย และหญิง มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพ การเป็นผู้ประกอบการพบว่า นักศึกษาทั้งสองเพศมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่นักศึกษาเพศชายมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาทั้งสองเพศมีทัศนคติต่อการ

เป็นผู้ประกอบการ มีการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้ชีวิตให้ ความสนับสนุน และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา กล่าวคือ Louw และคณะ (1997) ไม่พบความแตกต่างด้านคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการระหว่างนักศึกษาเพศชายและหญิงในประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ส่วน Phan, Chong, Wang, และ Wong (1999) ได้พบว่า นักศึกษาเพศชายมีความสนใจและแนวโน้มที่จะทำธุรกิจของตนเองภายหลังสำเร็จการศึกษา นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยอีกหลายเรื่อง ที่พบว่านักศึกษาชายมีความปรารถนาที่จะเป็นผู้ประกอบการ สูงกว่านักศึกษาหญิง (De Wit & Van Winden, 1989; Lerner & Hendeles, 1996; Mesch & Czamanski, 1997; Matthews & Moser, 1996; Kourilsky & Walstad, 1998)

การที่นักศึกษาชายมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษาหญิง แม้ว่านักศึกษาทั้งสองเพศจะมีลักษณะอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้ชีวิตให้ ความสนับสนุน และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ อาจเนื่องมาจากความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับบทบาทของเพศชายและหญิง โดยทั่วไปแล้วเพศชายมักได้รับการคาดหวังจากสังคมให้แสดงบทบาทเข้มแข็ง อดทน กล้าหาญ เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว เป็นผู้นำหรือเจ้านาย หรือเป็น "ช้างเท้าหน้า" ส่วนหญิงได้รับการคาดหวังให้แสดงบทบาทที่อ่อนหวาน นุ่มนวล มีหน้าที่ดูแลบ้าน เหมาะที่จะทำงานให้บริการและเป็นลูกน้อง หรือเป็น "ช้างเท้าหลัง" (บุญยงค์ เกศเทศ, 2532; อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2538)

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการพบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกันแต่นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม นักศึกษาทั้งสองกลุ่มวิชามีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียงให้ความสนับสนุนและการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน การที่นักศึกษาทั้งสองกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากการที่หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นสายวิทยาศาสตร์ หรือสายสังคมศาสตร์ ยังคงมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้และทักษะทางวิชาชีพเฉพาะด้าน และการส่งเสริมให้บัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนในฐานะลูกจ้างหรือพนักงาน นักศึกษาทั้งสองกลุ่มวิชาจึงได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม การที่นักศึกษาทั้งสองกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์อาจเนื่องมาจากการที่หลักสูตรการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ เกษศาสตร์ หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เป็นหลักสูตรที่ทำให้ให้นักศึกษามีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น โดยอาจจะเป็นลูกจ้างหรือประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเองก็ได้ ดังนั้น จึงทำให้นักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มองเห็นช่องทางที่จะประกอบธุรกิจของตนเองมากกว่านักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในประเทศสิงคโปร์ Wang, Wong และ Lu (2001) ได้พบผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ได้พบว่านักศึกษสาขาบริหารธุรกิจแม้ว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ แต่กลับไม่ได้มีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการสูงมากนัก ในทางตรงกันข้ามนักศึกษสาขาวิศวกรรมศาสตร์และคอมพิวเตอร์กลับมีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการสูง

4. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า นักศึกษาที่ไม่มีและมีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในระหว่างการศึกษา มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการพบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจมีคะแนนสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในทุกตัวแปร ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียง

ให้ความสนับสนุน และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิจัยดังกล่าวน่าจะเป็นสิ่งบ่งชี้ว่าการมีประสบการณ์การประกอบธุรกิจมีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อการประกอบธุรกิจส่วนตัวรวมทั้งการรับรู้ความเป็นไปได้และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Peterman และ Kennedy (2003) ที่พบว่า การได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางบวกต่อการรับรู้ความน่าปรารถนาและการรับรู้ความเป็นไปได้ของการเป็นผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับ Henderson และ Robertson (1999) ที่ได้สรุปว่า ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจ ก็เป็นไปได้อย่างมากว่าบุคคลนั้นจะประกอบธุรกิจของตนเอง ดังนั้น การมีประสบการณ์การประกอบธุรกิจจึงน่าจะช่วยทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจโดยตรง ซึ่งช่วยเพิ่มพูนทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ เช่น ทักษะการขาย มนุษยสัมพันธ์ หรือทักษะการวางแผน เป็นต้น นอกจากนี้ ประสบการณ์การประกอบธุรกิจอาจจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทน และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ช่วยให้การดำเนินธุรกิจ ประสบความสำเร็จ

5. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการพบว่า นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม และทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการมีการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียงให้ความสนับสนุน และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนสูงที่สุด (สูงกว่า 40,000 บาท) มีค่าเฉลี่ยด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ด้านการรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้เคียงให้ความสนับสนุน และด้านการรับรู้ความเป็นไปได้

ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มิได้มีความแตกต่างกันในด้านของคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการแต่อย่างใด แต่ฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอาจมีผลทำให้มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งความสนับสนุนจากครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงน่าจะได้รับความสนับสนุนทั้งทางด้านทุนทรัพย์ และจิตใจที่มากกว่าผู้ที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เนื่องจากครอบครัวสามารถแบ่งปันทรัพย์สิน หรือมอบเงินทุนส่วนหนึ่งให้แก่ศึกษาที่ต้องการประกอบธุรกิจของตนเอง ผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญจะ จงมีสุข (2532) ซึ่งได้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางเลือกประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตนั้น นอกจากจะเกี่ยวข้องกับลักษณะครอบครัว ทัศนคติต่ออาชีพอิสระ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แล้ว ทุนสำหรับการเริ่มต้นกิจการก็เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง

6. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า นักศึกษาที่บิดา/มารดาไม่มีอาชีพแตกต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการพบว่า นักศึกษาที่บิดา/มารดาไม่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่บิดา/มารดาประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษาที่บิดา/มารดาไม่ได้ประกอบธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่พบว่าภูมิหลังทางครอบครัวของนักศึกษาเป็นปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพผู้ประกอบการของนักศึกษา เช่น การวิจัยของ Scott และ Twomey (1988) Blackburn และ Curran (1993) Crant (1996) และ Phan และคณะ (1999) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การที่บิดา/มารดาหรือครอบครัวของนักศึกษาประกอบธุรกิจของตนเอง

มีส่วนที่ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลบวกต่อการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา รวมทั้งทำให้มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ที่บิดา/มารดาหรือครอบครัวมิได้ประกอบธุรกิจของตนเอง

7. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า ตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยได้ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่พบว่า การรับรู้ความน่าปรารถนาและความเป็นไปได้ของการประกอบธุรกิจส่วนตัว สามารถบ่งชี้ถึงความตั้งใจที่จะประกอบธุรกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ (Audet, 2002; Autio, Keeley, Klofsten, & Ulfstedt, 1997; Krueger, Reilly, & Carsrud, 2000) ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนแนวคิดของทฤษฎี Planned Behavior (Ajzen, 1991) และทฤษฎี Entrepreneurial Event (Shapero, 1982) ซึ่งทั้งสองทฤษฎีได้เสนอแนะว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับอำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรทั้งสามที่พบในการวิจัยนี้ก็คือ การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ เป็นตัวแปรที่มีอำนาจการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยสูงที่สุด คือสามารถอธิบายความผันแปรได้ถึงร้อยละ 34.6 ($\Delta R^2 = .346$, $F = 1466.928$, $p < .01$) ส่วนทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและบรรทัดฐานทางสังคม สามารถอธิบายความผันแปรได้ถึงร้อยละ 3 ($\Delta R^2 = .031$, $F = 137.561$, $p < .01$) และร้อยละ 2 ($\Delta R^2 = .020$, $F = 93.386$, $p < .01$) เท่านั้น การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การเป็นผู้ประกอบการนั้น เป็นการสร้างธุรกิจของตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหารายได้และกำไร โดยมองหาโอกาสที่จะผลิตสินค้าหรือให้บริการชนิดใหม่ ๆ แก่ผู้ที่มีความต้องการภายใต้สภาวะที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของตนเอง จึงต้องมีทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทุนสำหรับการเริ่มต้นกิจการ ดังนั้น ผู้ที่มีปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มากเพียงพอ ก็จะรับรู้ว่าการ

เป็นผู้ประกอบการมีความเป็นไปได้สูง และส่งผลให้มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ที่ยังขาดหรือมีปัจจัยดังกล่าวไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งค้นหาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐเท่านั้น ดังนั้น ในอนาคตจึงควรมีการศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของเอกชน และควรจะมีการเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการระหว่างนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม

2. ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการระหว่างนักศึกษาชั้นปีต่าง ๆ เพื่อทราบถึงความแตกต่างและระดับพัฒนาการของศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาเหล่านี้

3. การวิจัยในอนาคตควรจะทำให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ เช่น หลักสูตรและวิธีการสอนในมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาด้านความเป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น

4. ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจส่วนตัว ความต้องการการฝึกอบรมและความต้องการด้านอื่น ๆ ของบัณฑิตที่ริเริ่มก่อตั้งธุรกิจของตนเองภายหลังสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ผลการวิจัย

1. การวิจัยนี้พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในระหว่างการศึกษามีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ว่าคุณค่าสำคัญใกล้ขีดให้ความสนับสนุน และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์การประกอบธุรกิจระหว่างที่กำลังศึกษา โดยอาจกำหนดไว้เป็นโครงการที่นักศึกษาต้องมีส่วนร่วมก่อนสำเร็จการศึกษา ดังเช่นที่มหาวิทยาลัยบางแห่งได้ให้นักศึกษา

จัดตั้งบริษัทจำลองขึ้นเพื่อฝึกประสบการณ์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรสร้างมาตรการบางอย่างเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาได้ริเริ่มธุรกิจของตนเอง เช่น การสนับสนุนด้านการฝึกอบรม หรือเงินกู้ยืม เป็นต้น

2. มหาวิทยาลัยควรจัดทำหลักสูตรกระบวนวิชาหรือการฝึกอบรมที่เสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการให้แก่นักศึกษา และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนหรือฝึกอบรมโดยเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดี และมีความรู้ที่เหมาะสมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2544). **แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ภาคอุตสาหกรรม)**. (ออนไลน์) มีที่: <http://www.smethai.net/new>
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2546). **จำนวนนิสิต/นักศึกษาทั้งหมด จำแนกตามสถาบัน ประเภทของสถาบัน และระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2544**. (ออนไลน์) มีที่: <http://www.mua.go.th/doc/hiedinfo.htm>
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2532). **สถานภาพสตรีไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปัญญา จงมีสุข. (2532). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2531**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทยากร เชียงกุล. (2542). **รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2541: วิฤติและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2538). **สื่อมวลชนกับบทบาทชายหญิง**. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บรรณาธิการ). **มิติที่ 1 อุดมการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม สังคมวัฒนธรรม**. (อัตสำเนา).
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. **Organizational Behaviour and Human Decision Processes**, 50, 179-211.

- Audet, J. (2002). **A longitudinal study of the entrepreneurial intentions of university students** (Online) Available: http://www.sauder.ubc.ca/research/research_centres/era/arena2/Papers/BKERCAudet.pdf.
- Autio, E., Keeley, R., Klofsten, M., and Ulfstedt, T. (1997). Entrepreneurial intent among students: Testing an intent model in Asia, Scandinavia and in the USA. In **Frontiers of Entrepreneurship Research**. Wellesley, MA: Babson College.
- Blackburn, R., and Curran, J. (1993). The future of the small firm: Attitudes of young people to entrepreneurship. In R. Atkin, E. Chell, and C. Mason (Eds). **New directions in small business research**. London: Athenaeum Press.
- Crant, J. M. (1996). The proactive personality scale as a predictor of entrepreneurial intentions. **Journal of Small Business Management**, 34(3), 42-49.
- De Wit, G., and Van Winden, F.A. (1989). An empirical analysis of self-employment in the Netherlands. **Small Business Economics**, 1(4), 263-272.
- Henderson, R., and Robertson, M. (1999). Who wants to be an entrepreneur? Young adult attitudes to entrepreneurship as a career. **Education and Training**, 41, 236-245.
- Kanungo, R. N. (1990). Culture and work alienation: Western models and eastern realities. **International Journal of Psychology**, 25, 795-812.
- Kourilsky, M. L., and Walstad, W. B. (1998). Entrepreneurship and female youth: Knowledge, attitudes, gender differences, and educational practices. **Journal of Business Venturing**, 13(1), 77-88.
- Krueger, N. F. Jr., Reilly, M. D., and Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. **Journal of Business Venturing**, 15, 411-432.
- Lerner, M., and Hendeles, Y. (1996). New entrepreneurs and entrepreneurial aspiration among immigrants from the former USSR in Israel. **Journal of Business Research**, 36(1), 59-65.
- Louw, L., du Plessis, A. P., Bosch, J. K., and Venter, D. J. L. (1997). **Entrepreneurial traits of South African students: An exploratory study**. Paper Presented at the Conference Internationalizing Entrepreneurship Education and Training, IntEnt97 Monterey Bay (California /USA), June 25 - 27, 1997.
- Matthews, C. H., and Moser, S. B. (1996). A longitudinal investigation of the impact of family background and gender on interest in small firm ownership. **Journal of Small Business Management**, 34(2), 29-43.
- Mesch, G. S., and Czamanski, D. (1997). Occupational closure and immigrant entrepreneurship: Russian Jews in Israel. **Journal of Socio-Economics**, 26(6), 597-610.
- Peterman, N. E., and Kennedy, J. (2003) Enterprise Education: Influencing Students Perceptions of Entrepreneurship. **Entrepreneurship Theory and Practice**, 28(2), 129-144.
- Phan, P. H., Chong, C. L., Wang, C., and Wong, P. K. (1999). **Antecedents to entrepreneurship: Beliefs, attitudes and background**. Paper presented at Babson University of Sout Carolina Entrepreneurship Research Conference, Columbia, South Carolina.
- Porter, M.E. (1990). **The competitive advantage of nations**. London: Macmillan Press.
- Scott, M., and Twomey, D. (1988). Long term supply of entrepreneurs: Student career aspirations in relation to entrepreneurship. **Journal of Small Business Management**, 26.
- Shapero, A. (1982). Social dimensions of entrepreneurship. In C. Kent, D. Sexton, and K. Vesper.

- (Eds.), **The encyclopedia of entrepreneurship**
(pp. 72–90). Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall.
- Wang, C. K., Wong, P. K., and Lu, Q. (2001). **Entrepreneurial intentions and tertiary education.**
Unpublished paper. (Online) Available: <http://www.fba.nus.edu.sg/cmit/papers/clement21.pdf>
- Yamane, T. (1967). **Statistics: An introductory analysis.**
New York: Harper & Row.

